

УДК 37.091.4

Морська Н.Л.,
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та суспільних наук
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
morska-n@ukr.net

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ В.СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Надшвидкісні зміни сучасного суспільного життя вимагають створення новітньої освітньої системи, яка б найкраще підходила для навчання і виховання нинішнього покоління інформаційної доби. На часі реорганізація традиційної навчально-виховної системи, яка є застарілою і не відповідає запитам сучасного суспільства. Насамперед, необхідно модернізувати методологічні засади, які є стрижневими у цьому процесі, щоб вони були придатними принципам інноваційної педагогіки. Великої уваги у цьому ключі заслуговують педагогічні ідеї гуманіста, мислителя та творця Василя Сухомлинського, що і визначає актуальність дослідження.

Методологічні основи педагогіки В.Сухомлинського відповідають сучасним загальноцивілізаційним тенденціям розвитку, є важливими для світової гуманітарної думки і мають мати велике значення й для реформування вітчизняної освітньої системи. Як свідчать дослідники, за роки незалежності нашої країни, ідеї великого педагога дедалі більше утверджуються у філософії освіти та педагогіці. Зокрема, активно впроваджується, пропонується мислителем, особистісний підхід до організації навчання і виховання, загалом до роботи з дітьми та юними громадянами. Особистісно-орієнтоване навчання є важливим для сучасного розвитку суспільства в руслі цивілізаційних викликів. В.Кремінь зазначає, що особистісний розвиток людини - це «основний важіль подальшого розвитку суспільства, оскільки в умовах надшвидкої зміни технологій, з утворенням цілісного світу, коли значною мірою громадянин будь-якої країни стає громадянином світу і спілкується у віртуальному середовищі без кордонів, - у цих умовах розвиток і саморозвиток особистості набуває надзвичайного значення. Лише розвинена особистість стає повноцінним громадянином своєї країни і сприяє найбільш ефективному поступу суспільства. Це стає безумовною аксіомою» [1].

Для побудови сучасної методологічної основи вітчизняної освітньої системи, на наш погляд, найкраще підходить гуманістична парадигма педагогіки В.Сухомлинського загалом. Розглянемо її головні засади:

- любов до дітей, як запорука успішної взаємодії того, хто навчає, і того, хто навчається. Автор стверджував, що найголовнішим у його житті була і в житті кожного педагога має бути - любов до дітей;
- роль виховання, як «постійного духовного спілкування вчителя і дитини» [2, с.9] з якого починається складний процес обміну духовними цінностями;
- культивування моральних, етичних та естетичних цінностей в особистості. В.Сухомлинський зазначав, що одна з «найтонших і найважчих проблем виховання – добитися, щоб людина бачила, відчувала людську красу, людську працю, людську гідність у речах, предметах, цінностях, створених людиною для людини» [2, с.318];
- особлива організація навчально-виховного процесу, за яких учень не може не навчатися, не може бути байдужим до пізнавально-розвивального середовища;
- формування свідомої, активної позиції учня (вихованця), як рівноправного учасника педагогічного процесу, який постійно розвивається на основі власних можливостей;
- популяризування ролі знання, цінності і важливості інтелектуальної спроможності кожної людини. В.Сухомлинський писав, що «у сучасної людини треба виховувати інтелектуальну тонкість, чуйність, чутливість до мудрості людської» [2, с.319].

Це лише деякі акценти із величної гуманітарної скарбниці В.Сухомлинського. Загалом, гуманізація навчально-виховного процесу - це відмова від авторитарної педагогіки, яка продовжує панувати у вітчизняній системі освіти і виховання, із домінуючою позицією учителя та педагогічним тиском, а побудова взаємин між педагогом і учнем на людських, ціннісних засадах, яка допускає особисту свободу та творчу діяльність учнів. Кінцевою метою навчально-виховного процесу є формування повноцінного суб'єкта суспільного життя, самодостатньої особистості, відкритої до спілкування і пізнання, здатної до реалізації власних природних задатків, до свободи вибору і відповідальності.

Як бачимо, зазначені вище, педагогічні гуманітарні акценти В.Сухомлинського співзвучні із запитам сучасного суспільства. Хоч ідеї великого педагога й мислителя добре знані ще з ХХ століття, але довгий час були недооцінені на рідній землі, за своєю суттю й за визначенням є інтерактивними та інноваційними, які сьогодні мають високу популярність у застосуванні та є засадничими в провідних європейських освітніх системах і можуть стати методологічною основою для формування нової вітчизняної системи освіти. Пропонована тема потребує ще детального розгляду й обґрунтування, що і буде предметом подальших досліджень.

Література

1.Кремінь В. Педагогіка Василя Сухомлинського: відповіді на запити часу / [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.golos.com.ua/article/307759

2.Сухомлинський В. Вибрані твори. В 5-ти т. Т.3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. К.: «Рад.школа», 1977. – 670 с.

УДК 331.363

Мостова Т. П.

методист I категорії навчального відділу
Тернопільського національного технічного університету
імені Івана Пулюя
tatyanamostov@gmail.com

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. Аналіз визначення дефініції «неперервна освіта» дав змогу В. Олійнику дійти висновку, що переважна більшість означень базується на тезі, яка визначає неперервну освіту як цілеспрямований, послідовний процес, який супроводжує все людське життя і є основним ресурсом створення справді гуманістичного суспільства [1].

В сучасному світі знання змінюються швидше, ніж покоління, а здатність приймати правильні рішення на основі отриманих знань і надалі становлять проблему як для випускника школи, так і випускника коледжу, закладу вищої освіти тощо. Педагог, у свою чергу, в сучасному інформаційному суспільстві потребує неперервного оновлення та поповнення знань. Ці фактори викликали потребу створення системи освіти педагогів протягом життя, а у зв'язку з цим і вдосконалення системи післядипломної педагогічної освіти. У цьому й полягає актуальність даної теми.

Аналіз останніх досліджень. У вітчизняній науці проблеми неперервної освіти педагогів представлені в роботах науковців: Лідії Даниленко, Галини Єльнікової, Віктора Олійника, Наталії Клокар, Валентини Семиченко та ін. Ця ж проблема розглядається у роботах зарубіжних дослідників: Фридеріка Тейлора, Альфреда Уайтхеда, Джона В. Робертсона Томпсона, Пауло Фрейре, Марії Монтессорі, Яна Фазлягіча.

Мета роботи. Метою роботи є визначення місця неперервної освіти педагога в зарубіжній та вітчизняній системах післядипломної педагогічної освіти. Виходячи з поставленої мети, вирішуватимуться такі завдання:

- розкрити сутність неперервної освіти у системі післядипломної педагогічної освіти;
- порівняти концепції неперервної освіти педагогів за кордоном і в Україні;
- висвітлити концептуальні засади підвищення кваліфікації педагогів України в системі неперервної освіти та шляхи її модернізації.

Виклад основного матеріалу. У багатьох країнах (Великобританія, Канада, Польща, Франція) концепція неперервної освіти педагогів є складовою державної політики в галузі освіти. Створені державні та приватні університети, центри неперервної освіти, які покликані допомогти людям отримати нову спеціальність, що здатна забезпечити матеріально та створити внутрішній комфорт самодостатньої особистості. У Швеції освітою дорослих